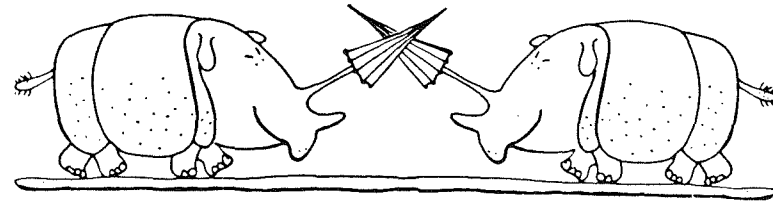

Tarkoituksena oli osoittaa, että "Urna" poikkesi normaalijournalis-
mista olemalla korostetusti "todel-
lisuutta tiedosta"-suuntautunut
"tietoa todellisuudesta"-suuntauk-
sen kustannuksella. Sen tekniikka-
na oli varsin yksinkertainen ja
selvästi näkyvä montaasi, operoin-
ti naturalisoituneilla koodeilla,
joiden tasossa materiaaleja lei-
kattiin toisiaan vasten. Näin saa-
tiin synnytettyä yhteiskunnallisia
ristiriitoja katsojien omakohtai-
seen kokemukseen. Ristiriidoissa
katsojat ovat tasa-arvoisessa, ho-
risontaalisessa suhteessa valtio-
ta kantaviin instansseihin. Tämä
on poliittisen itseohjauksen ti-
lanne enemmistölle, kansalle.

En väitä, että "Urna" olisi
kuolematon mestariteos. Pikemmin-
kin se päinvastoin oli epäteos.
Je ehkä tässä olikin sen todelli-
nen ansio poliittisena journalis-
mina - se oli puhdasta journalis-
tista tekniikkaa! Se ei varsinais-
esti pyrkinyt niiniluotoalaisittain
totuuksiin, ei syvälliseen tie-
toon; se pyrki tekemään profaania
poliittista todellisuutta, poliit-
tista elämää tässä ja nyt. Sen
vuoksi se oli olennaisesti kerta-
käyttötavaraa, eikä sen erityisel-
lä analyysillä ole muuta merkitys-
tä kuin journalistisen tekniikan
tutkiminen tarkoituksena opetella
sita hallitsemaan mahdollisimman
suverenisti juuri journalistin
asemassa.

Tiedon merkitys ohjelmalle oli
normaalista poikkeava. Ohjelma ei
tähdännyt tiedon levittämiseen -
mutta tieto todellisuudesta oli
sille ensiarvoisen tärkeää sinä
aineksena, jonka pohjalta se lähti
kehittämään auki hallitusmuodon
2 §:n latenttia ristiriitaa.

- AHMVAARA, Yrjö. *Yhteiskuntakybernetikka*. Ta-
piola, Weilin+Göös, 1976.
ALTHUSSER, Louis. *Ideology and ideological state
apparatuses (notes towards an investigation)*.
Teoksessa ALTHUSSER, L. *Lenin and philosophy
and other essays*. New York, Monthly Review
Press, 1971, 127-86.
BRECHT, Bertolt. *Der Rundfunk als Kommunikations-
apparat*. *Gesammelte Werke*, Bd. 18. Frankfurt/M.,
Suhrkamp Verlag, 1977 (1932), s. 129.
CONNELL, Ian. *Tv-uutiset ja yhteiskuntasopimus*.
Tiedotustutkimus, 5 (2), 1982, s. 35-50.
ERHOLM, E. & OKSANEN, M. *Uutistutkimus 1981*.
*Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosas-
to, sarja B*, nro 3, 1982.
GERBNER, G. ym. *Violence in TV-drama: a study
of trends and symbolic functions*. University of
Pennsylvania, 1970.
HALL, Stuart. *Encoding/decoding*. Teoksessa
HALL, S. ym. (eds.). *Culture, media, language*.
Working papers in cultural studies, 1972-79.
London ym., Hutchinson & University of Birming-
ham, 1980, s. 128-38.
HALL, Stuart. *Die Konstruktion von Rasse in den
Medien*. *Das Argument*, 134, 1982, s. 524-33.
HEMÄNUS, P. & TERVONEN, I. *Objektiivinen jouk-
kotiedotus*. Helsinki, Otava, 1980.
HOLZKAMP, Klaus. *Sinnliche Erkenntnis*. 3. Aufl.
Kronberg, Athenäum Verlag, 1976.
MARX, Karl. *Pääoma*, 1. Moskova, Edistys, 1974.
MEHTONEN, Lauri. *Philosophie 'lässt alles wie es
ist' oder die 'moderne Philosophie' als Kritik
der 'alten Philosophie' und der Alltagswelt*.
Teoksessa PECZENIK, A. & UUSITALO, J. (eds.).
Reasoning on legal reasoning. Vammala, 1979,
s. 219-30.
NIINILUOTO, Ilkka. *Realismi vs. praksismi: reu-
nahuomautuksia keskusteluun marxilaisen tiedo-
tusopin tutkimusperinteistä*. *Tiede & edistys*,
7 (2), 1982, s. 139-51.
PALDÄN, Leena. *Mediatietoutta Birminghamista*.
Tiedotustutkimus, 5 (2), 1982, s. 3-16.
PATEMAN, Trevor. *Television and the February
1974 Election*. *BFI Television Monograph*, 3.
London, British Film Institute, 1974.
PIETILÄ, Kauko. *Uuden journalismin tutkimus- ja
kehittämiprojektista*. *Tiedotustutkimus*, 3 (3),
1980, s. 29-38.
PIETILÄ, Kauko. *Keskustelu Mefiston kanssa*. Mo-
nisteessa PIETILÄ, Kauko. *Journalismin kritii-
kin mahdollisuuksia*. Kuusi kirjoitusta vuosilta
1978-1981. *Tampereen yliopisto, tiedotusopin
laitos, sarja C*, nro 1, 1981, s. 87-97.
PROKOP, Dieter. *Massakulttuurin merkit ja kli-
seet*. *Tiedotustutkimus*, 3 (4), 1980, s. 3-12.
STORMBOM, Nils-Börje (toim.). *Yleisradion suuri-
ta - ohjelmatoiminta*. Helsinki, Weilin+Göös, 1968.
TYÖRYHMÄ. *Hetken kuluttua: uutiset!* *Tiedotus-
tutkimus*, 4 (4), 1981, s. 3-21.
WITTEGENSTEIN, Ludwig. *Filosofisia tutkimuksia*.
Porvoo ym., WSOY, 1981.
Yleisradion ohjelmatoiminnan säännöstö. Helsin-
ki, 1972.

keskustelua

Pertti Hemänu

Välihuutoja puheenvuoroihin

Tämän artikkelin tarkoituksena ei ole arvioida
mitään viimeaikaista julkaisua tai muuta puheen-
vuoroa kokonaisuutena, vaan ainoastaan komment-
toida niiden eräitä mielestäni keskustelemisen
arvoisia kohtia. Jos kommenttejani jokin yhdis-
tää, niin kenties *uussubjektivismin* kritiikki,
sen uussubjektivismin joka juuri nyt tuntuu re-
hoittavan suomalaisessa tiedotustutkimuksessa
niin kuin eräissä muissakin yhteiskuntatieteissä¹.

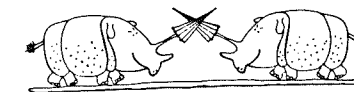
Veikko Pietilän varsin tuoreen julkaisun *Tie-
dotustutkimus: teitä ja tienviittoja*² ensimmäi-
nen kiintoisa kohta on jo saatesanoissa: tekijä
sanoutuu siinä³ määrätietoisesti irti viiden (ja
toisen painoksen osalta neljän) vuoden takaisesta
julkaisustaan *On the scientific status and posi-
tion of communication research*⁴. Irtisanoutumi-
nen ei voi pohjautua muuhun kuin syvään ajattelun
muuttumiseen, uuteen maailmankatsomukselliseen
valintaan. Tällaista muuttumista ei tietenkään
ole lupa irvistellä.

Ja toisaalta - uskon olevani tässä kohden sa-
maa mieltä V. Pietilän kanssa - silloin kun kir-
joittaja on päästänyt jonkin tekstin käsistään,
se on alkanut elää omaa elämäänsä. Meillä V. Pie-
tilän varhaisemman metodologisen pohdiskelun lu-
kijoilla on tietenkin täysi oikeus lukea kyseistä
työtä edelleen ja vaikkapa pitää sitä onnistuneem-

pana kuin puheena olevaa uutta työtä.

Uudessa julkaisussaan V. Pietilä - nojautuen
omiin aiempiin töihinsä jotka koskevat yhteiskun-
tatieteitä yleisemmin⁵ - erottaa tiedotustutkimukses-
sa seuraavat viisi lähestymistapaa: 1) käyttäyty-
misteoreettinen lähestymistapa ja kognitiivinen
suuntaus, 2) rationaalinen toiminnan lähestymistapa,
3) tulkitsevan toiminnan lähestymistapa, 4) funk-
tionalistinen lähestymistapa ja 5) 'itsenäisty-
neiden' yhteiskuntasuhteiden (marxilainen) lähes-
tymistapa. En edes yritä avata keskustelua siitä
onko jako kyllin hyvin perusteltu, kyllin kattava,
kyllin hedelmällinen jne.

Sympaattista kyllä V. Pietilä ei väitäkään
esittelevänsä eri lähestymistapoja tasapuolisesti.
Hän kirjoittaa: "Tuonnemmat sivut osoitta-
nevat selvästi sen minkä lähestymistapojen pii-
rissä allekirjoittanut on 'kuin kotonaan' ja
minkä taas ei"⁶. Hän on aivan oikeassa: julkai-
sun jatko osoittaa V. Pietilän sympatisoivan -
jopa hyvin voimakkaasti - äskeisen luettelon
kolmos- ja viitoskohdan mukaisia lähestymistapo-
ja ja enemmän tai vähemmän vieroksuvan muita.
Väärinkäsitysten välttämiseksi: sellaista tiedo-
tustutkijaa ei varmasti löydy eikä tarvitsekaan
löytyä, joka sympatisoisi kaikkia viittä lähes-
tymistapaa yhtä paljon.

keskustelua

Ja juuri tässä voi vainuta sisäänrakennettua uussubjektivismia. Myös V. Pietilä¹⁴ arvostelee Malmbergin viestintänäkemystä viestinnän ehtojen ja puitteiden jättämisestä liian vähälle huomiolle; siis 'malmbergilaisuus' on heikoilla siinä missä 'nordenstrengiläisyys' on vahvoilla.

Tässä sanottu ei ole tarkoitettu Malmbergin puheena olevan julkaisun kaiken arvostelun kiistämiseksi. Metodologisten ja ehkä metodistenkin keskustelujen virittäjänä työ on tarpeellinen ja sympaattista siinä on mm. yritystavan takaa tarkastella asioita myös - vaikkapa ohimennenkin - konkreettisen tutkimuksen näkökulmasta.

Konkreettisuuden lähes täydellinen puuttuminen taas tekee Tarmo Malmbergin viimevuotisen julkaisun¹³ hedelmättömän tuntuiseksi: on vaikea nähdä että se ei ainakaan suoraan voisi edistää minkään konkreettisen tutkimuksen tekemistä.

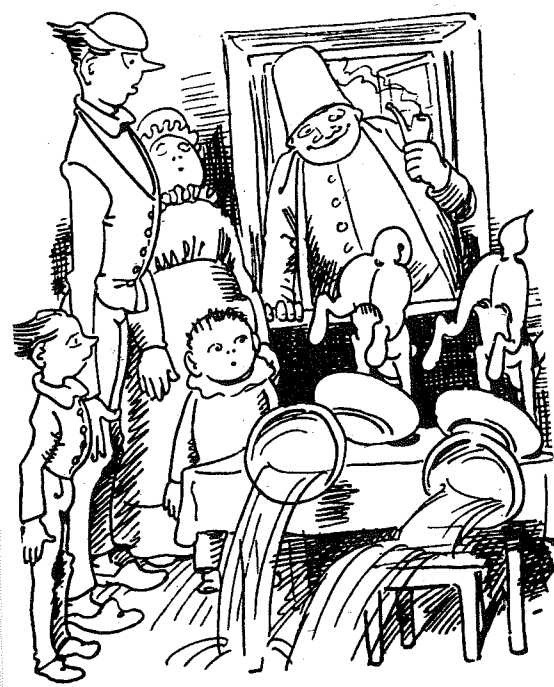
Niin Malmbergin ontologia kuin hänen tieteen-teoriansa jäävät ääriiviatomiksi, kun sen sijaan kulttuurin käsite lähes hegeliläisen maailmanhengen kaltaisena kohotetaan jalustalle. Voisi sanoa että työ abstraktia vannomista kulttuurin nimeen.

Hurjimmillaan uussubjektivismi sumentaa ns. terveen arvostelukyvyä. Tiedotustutkimuksen viime numerossa Pasi Falk arvosteli W.F. Haugin juuri suomennettua kirjaa tavaraestetiikasta¹⁵. Arvostelen sitä itsekin (*Kuluttajansuoja*-lehdessä ensi vuoden puolella) mutta toiselta suunnalta, sen sijaan tekee mieli puolustaa Haugia Falkilta.

En tehne väkivaltaa Falkille, jos väitän ihmisen hänen mukaansa jopa syövän aterioillaan pelkiä subjektiivisiä merkityksiä, ei tavaran muodossa markkinoitavia tuotteita joilla on sekä objektiiviset tutkittavissa olevat ominaisuutensa että subjektiiviset - myös tutkittavissa olevat - merkityksensä.

Viitteet

- ¹Vrt. myös MANNINEN, Juha. Materialismi ja tieteenkriitikki - vastausta Veikko Pietilälle ja siinä ohessa myös Raimo Tuomelalle, *Tiede & Edistys* 3/1982.
- ²PIETILÄ, Veikko. Tiedotustutkimus: teitä ja tienviittoja. *Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja*, Sarja C 3/1982.
- ³PIETILÄ, V., Emt., s. i-ii.
- ⁴PIETILÄ, Veikko. On the scientific status and position of communication research, *Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja* 35/1977. Saman laitoksen uudistettu laitos (2nd. rev. ed.) ilmestynyt samannimisellä: *Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja* 35/1978

mukaan leimoja: arki ajattelua eli huonoa, tieteellistä ajattelua eli hyvää.

Joissakin muissa yhteyksissä⁸ V. Pietilä toisaalta aivan oikein tunnistaa mielivallan vaaran. Askeinen sitaatti ansaitsee vielä hetken tarkastelua. Onko tunnetuimmalle suomalaiselle valtiomonopolistisen kapitalismin teorian tuottamalle tutkimukselle⁹ todella ominaista "empiristis-induktivistinen ajattelutapa"? Ei minusta mitenkään itsestäänselvästi. Eikö siinä konstituoida teoria taloudesta, valtiosta ja yhteiskunnasta teoreettisin käsittein ennen 'konkreettista kohomista'? Minusta ainakin yritetään konstituoida.

Uussubjektivismin värikkäin kukka kuitenkin kukkii V. Pietilän julkaisun siinä luvussa, joka koskee tulkitsevan toiminnan lähestymistapaa. Kirjoittaja ottaa lähtökohdakseen Roland Barthesin esittämän tunnetun *Paris-Matchin* kansikuvasimerkin¹⁰ ja osoittaa miten eri tavoin tätä kuvaa - ja muita siihen verrattavia kuvia - voidaan tulkita. V. Pietilän eräänlaiseksi lopputulokseksi tässä yhteydessä tulee¹¹: "Henkilökohtaisesti olisin kuitenkin kallistuvainen sille kannalle ettei tällaisissa tapauksissa ole osoitettavissa yhtä ainoaa tulkintaa vaan että kaikki ne tulkinat, joita voidaan perustella, ovat joltakin osalta oikeassa".

Tyydyttääkö tämä relativismi älyllisesti? Eikö eri tulkintojen adekvaattisuutta mitenkään voida arvioida ja siten saada eri tulkintojen 'oikeellisuuden' välille eroja? Ovatko myös kaikki ne tulkinat esim. yhteiskunnasta jotka voidaan perustella, joltakin osalta oikeassa? Marxin ja Kareen, Mao Tsetungin ja Ahmavaaran, Hitlerin ja Friedmanin? Kysymyksiä niille jotka tietävät.

Keskustelun edistämiseksi ilmoitan myös valmiuteni kontrolloituun kokeeseen: lupaan tuottaa esim. mistä tahansa *Suomen Kuvalehden* kansikuvasta 20 tulkintaa ja perustella jokaisen niistä. Ovatko ne kaikki siis a priori joltakin osalta oikeassa?

V. Pietilän relativismi tässä yhteydessä hämmästyttää, koska hän suunnilleen samaan aikaan on kirjoittanut myös artikkelin jossa hän moittii Ilkka Niiniluotoa omien julkaisujensa väärintul-

Miten sitten V. Pietilän uussubjektivismi ilmenee?

Ensimmäiseksi ehkä ansaitsee huomioita se tapa jolla hän operoi arkitietoisuuden tai -ajattelun ja tieteellisen tietoisuuden tai ajattelun välisellä erolla - mikä ero sinänsä toki on käyttökelpoinen. Marxilaisuuden vaihtoehdoista hänessä selvästi herättää antipatiaa mm. valtiomonopolistisen kapitalismin teoria ja sympatiaa se (hyvin pitkälle frankfurtilainen) 'itsenäistyneiden' yhteiskuntatieteiden lähestymistapa, joka hänelle ilmeisesti on 'oikeaa' marxilaisuutta (siihen enemmän tai vähemmän skolastiseen kysymykseen mikä on 'oikeaa' marxilaisuutta hän ei toki eksplisiitisti ota kantaa).

V. Pietilä kirjoittaa⁷: "Valtiomonopolistisen kapitalismin teorialle ominainen empiristis-induktivistinen tarkastelutapa on kaiken kaikkiaan omiaan johtamaan varsin lähelle arkitietoisuutta olevaan käsitykseen yhteiskunnasta. Tuossa teoriassa esiintyy selvää taipumusta palauttaa yhteiskunnallinen toiminta tiettyjen, sisäisesti varsin yhtenäisten 'blokkien' tietoisesti omia etujaan ajavaksi toiminnaksi, so. eduista ja vallasta käytäväksi kamppailuksi, jossa voimakkaimmat - monopolit - ovat 'etulyöntiasemassa'. Ts. teoria on taipuvainen näkemään yhteiskunnallisen toiminnan juuri sellaisena ja vain sellaisena, miltä se arkisesti ymmärretyistä, konkreeteista ilmiöistä yleistettynä näyttääkkin."

Tämä on minusta ihmeellistä puhetta. Arkitietoisuuden mukainen käsitys yhteiskunnasta - esim. suomalaisesta yhteiskunnasta 1980-luvun alussa - kai olisi lähinnä se näkemys jonka mukaan yhteiskuntaluokkia ei enää esiinny, eletään jälkiteollista aikaa jota eivät sävytä samat ristiriidat kuin teollistumisen varhaisempia vaiheita.

Miten jäljitetään arkitietoisuutta? Miten se identifioidaan? Mitkä ovat sen kriteerit? Näihin kysymyksiin alkaisi olla aika saada vastauksia, koskapa tuo puheena oleva erottelu esiintyy kovin usein.

Ellei vastauksia tule, lienee lupa alkaa epäillä että arkitietoisuus usein identifioidaan mielivaltaisesti, omien antipatioiden ohjaamana. Erilaisille ajattelutavoille lyödään oman mielen

⁵PIETILÄ, Veikko. Näkökohtia tieteen yhteiskuntatieteissä, monisteessa LITTUNEN, Yrjö ym. (toim.). Tieteen edistyminen ja yhteiskuntatieteet. Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos, Julkaisusarja B 30/1980 ja PIETILÄ, Veikko. Selittämisestä yhteiskuntatieteessä (2. p.), Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos, Julkaisusarja C 27/1981.

⁶PIETILÄ, V. Tiedotustutkimus..., emt., s. 29.

⁷PIETILÄ, V. Emt., s. 118-119.

⁸Ks. PIETILÄ, V. Emt., esim. s. 102-103 ja 135.

⁹KOSONEN, Pekka ym. Suomalainen kapitalismi, Tutkimus yhteiskunnallisesta kehityksestä ja sen ristiriidoista sodanjälkeisessä Suomessa. Jyväskylä 1979.

¹⁰PIETILÄ, V. Emt. s. 91-92

¹¹PIETILÄ, V. Emt., s. 93

¹²PIETILÄ, Veikko. Reaktioita stimulus Niiniluotoon, *Tiede & Edistys* 3/1982

¹³MALMBERG, Tarmo. Viestintä ja kulttuuri, *Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja, Sarja C 2/1981*.

¹⁴PIETILÄ, V. Tiedotustutkimus..., emt., s. 14.

¹⁵FALK, Pasi. Tavarafysiikka. *Tiedotustutkimus* 3/1982.

Pertti Hemánus & Kauko Pietilä:
SEITSEMÄN ERÄÄ
JOURNALISMISTA

Teos on kahden erilaisia näkemyksiä edustavan tiedotusopin tutkijan kirjeenvaihto journalismin kysymyksistä. Kirjeissä arvioidaan suomalaisen journalismin nykytilaa ja tulevaisuutta kriittisessä hengessä. Kirjeiden käsittelemä aihepiiri on laaja liikkuen Puolan nykyisistä tapahtumista ja Koivisto-ilmioista vaihtoehtoiseen journalismiin ja pohdintoihin joukkotiedotuksen filosofisista perusteista. Omat kirjeet kommenttinsa saavat niin suomalainen lehdistö kuin Yleisradiokin. Koko teoksen kiinnostavana punaisena lankana on objektiivisen journalismin (Hemánus) ja ns. uuden journalismin (Pietilä) välinen paikoin kiivaskin voimainmittely.

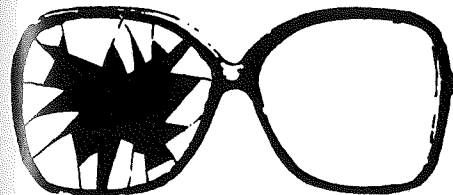
Kirjassa on Sanomalehtimies-lehden päätoimittajan Leena Paukun esipuhe.
OVH 63 mk, jäsenhinta 45 mk
Sivuja 384

Joachim Hirsch:
TURVAVALTIO.

'Saksan malli', sen kriisi ja uudet yhteiskunnalliset liikkeet.

Teos on kriittinen erittely Länsi-Saksan taloudellisen ja poliittisen järjestelmän muuttumisesta sodan jälkeisestä 'talousihmeestä' nykypäivän 'turvaltioksi'. Turvaltiolla tekijä tarkoittaa koko yhteiskunnan läpikäyvää näkyvää ja näkymätöntä autoritaarista valtiollista tarkkailu- ja valvontajärjestelmää, joka leimaa koko yhteiskunnan rakennetta ja toimintaa. Teoksessa arvostellaan Länsi-Saksan nykyisen parlamentaarisen järjestelmän ja siihen kiinnittyneiden puolueiden ja perinteisen työväenliikkeen mahdollisuuksia ratkaista vallitsevaa turvaltion taloudellista ja poliittista kriisiä.

Teos sisältää VTL Risto Eräsaaren esipuheen, jossa arvioidaan kirjan merkitystä suomalaisen lukijan kannalta.
OVH 52 mk, jäsenhinta 36 mk
Sivuja 208

katsauksia

Tietokanta testissä

Tämän vuoden toisessa *Tiedotustutkimuksen* numerossa kerroin jo NORDICOMin bibliografisesta *online-* eli suorasaantitietokannasta.

Tietokanta oli ilmaisessa koekäytössä viime toukokuussa ja nyt koekäyttöaika on saatu lisää joulukuun alusta ensi vuoden huhtikuun loppuun.

Tällä kertaa on tarkoitus, että tietokantaa voivat kokeilla myös muut kuin NORDICOMin keskuksat. Eli esimerkiksi kirjastot, jotka hakevat päätteen avulla muistakin kirjallisuusviitetietokannoista. Käyttäjät (kirjastot) tarvitsevat vain salasanan (password) ja käyttöoppaan, joka maksaa n. 60 Tanskan kruunua. Salasanan ja oppaan saa Tanskasta, Datacentralenilta (os. I/S Datacentralen af 1959, Att. DC Host Centre, Retortvej 6-8, DK-2500 Valby, Danmark).

Tietokannan käyttäminen on ilmaista, mutta puhelumaksun Tanskaan käyttäjä joutuu silti maksamaan.

Tutkijat, toimittajat ja muut tiedontarvitsijat voivat siis kääntyä tiedonhakupyynnöineen atk-tietopalveluja tarjoavan kirjaston tai NORDICOMin keskuksen puoleen.

Tällä hetkellä tietokanta sisältää n. 7000 kirjallisuusviitettä eli pohjoismaisen bibliografian aineiston vuodesta 1975 marraskuuhun 1982.

Haku perustuu ns. tekstin vapaaseen hakuun, mikä tarkoittaa sitä, että tietokannasta voi ha-

kea minkä tahansa julkaisun kuvailuun sisältyvän sanan perusteella.

NORDICOM testissä

Paitsi tietokanta on myös koko NORDICOMin toiminta arvioitavana.

NORDICOMhan on edelleen kokeilu eikä suinkaan asemaansa virallisesti vakiinnuttanut organisaatio.

Pohjoismainen kulttuuriyhteistyön sihteeristö asettaa lähiaikoina arviointiryhmän, jonka NORDICOM on ehdottanut koostuvan asiantuntijoista ja jossa olisivat edustettuina käyttäjät (tutkijat, käytännön tiedotustyössä olevat) ja kirjasto- ja informatiikka-alan asiantuntijat sekä NORDICOMin hallitus.

NORDICOMin toiminnan jatkaminen riippuu arvioinnin tuloksista - ovatko dokumentaatiotoiminta (pohjoismainen bibliografia ja tietokanta), tiedotustoiminta (NORDICOM-INFORMATION) ja muu toiminta osoittautuneet tarpeellisiksi.

Tarpeellisuutta mitataan keskeisesti bibliografian ja tiedotuslehden tilausmäärien perusteella. Joten: jos pidätte bibliografiaa ja/tai tiedotuslehteä tarpeellisena, mutta jostakin syystä ette ole niitä vielä tilannut (itsellenne tai laitoksenne tms. kirjastoon), tehkääpä sen nyt. Tämä lehden välistä löydätte kummankin tilauskaavakkeen. Myös suomalaisen bibliografian tilauskaavake on ohessa.

Maija Jussilainen

Kriittinen

Tiede & edistys

Tutkijaliiton aikakauslehti, joka ilmestyy neljästi vuodessa ajankohtaisena, keskustelevana ja kansainvälisenä. *Tiede & edistys* kuuluu Suomen Akatemian tieteellisille lehdille jakaman tuen piiriin.

Tilauhinnat:
vuosikerta 1983 70 mk
ulkomaille 85 mk
tukitilaus 150 mk

Tilaukset: ps-tili 139093-9 tai Vuorikatu 8 A 3, 00100 Helsinki 10, puh. 90-633 261